

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در مهرماه سال ۱۴۰۲

بخش صنعت و معدن

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۹۳۷۸

کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در مهرماه سال ۱۴۰۲ بخش صنعت و معدن

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد کلان و مدل‌سازی)
تهیه و تدوین کنندگان: عالیه ناظمی، علیرضا آذربایجانی
ناظران علمی: محمدرضا عبداللهی، سیدمهدی بنی‌طبا
ویراستار ادبی: شیوا امین اسکندری
صفحه آرا: نرجس امیراحمدی

واژه‌های کلیدی:

۱. شاخص صنعت
۲. شاخص تولید
۳. شاخص فروش
۴. شاخص قیمت

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۸/۱۷

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده.....
۱	خلاصه مدیریتی.....
۲	۱. مقدمه.....
۳	۲. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی.....
۵	۳. شاخص‌های تولید و فروش به تفکیک رشته‌فعالیت‌های صنعتی بورسی.....
۹	۳-۱. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات.....
۱۰	۳-۲. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت شیمیایی به‌جز دارو.....
۱۱	۳-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت فلزات پایه.....
۱۲	۳-۴. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر.....
۱۳	۳-۵. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت دارو.....
۱۵	۴. شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی.....
۱۷	۵. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی.....
۱۹	۶. جمع‌بندی.....
۲۰	پیوست.....
۲۳	پی نوشت.....
۲۳	منابع و مأخذ.....

فهرست جداول

۵	جدول ۱. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی مهرماه سال ۱۴۰۲.....
۲۰	جدول ۱ پیوست. آمار مربوط به رشد تولید کل رشته‌فعالیت‌ها نسبت به ماه مشابه سال قبل.....
۲۱	جدول ۲. پیوست آمار مربوط به رشد فروش کل رشته‌فعالیت‌ها نسبت به ماه مشابه سال قبل.....
۲۲	جدول ۳ پیوست. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی مهرماه سال ۱۴۰۲.....

فهرست نمودارها

- نمودار ۱. شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی..... ۴
- نمودار ۲. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی..... ۴
- نمودار ۳. رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی نسبت به دوره مشابه سال قبل..... ۴
- نمودار ۴. رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۶
- نمودار ۵. رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل..... ۷
- نمودار ۶. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۸
- نمودار ۷. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل..... ۸
- نمودار ۸. شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات..... ۹
- نمودار ۹. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات..... ۹
- نمودار ۱۰. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه قبل..... ۱۰
- نمودار ۱۱. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۰
- نمودار ۱۲. شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (به‌جز دارو)..... ۱۰
- نمودار ۱۳. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (به‌جز دارو)..... ۱۰
- نمودار ۱۴. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی به‌جز دارو نسبت به ماه قبل..... ۱۱
- نمودار ۱۵. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی به‌جز دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۱
- نمودار ۱۶. شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه..... ۱۲
- نمودار ۱۷. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه..... ۱۲
- نمودار ۱۸. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه قبل..... ۱۲
- نمودار ۱۹. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۲
- نمودار ۲۰. شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی..... ۱۳
- نمودار ۲۱. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی..... ۱۳
- نمودار ۲۲. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر نسبت به ماه قبل..... ۱۳
- نمودار ۲۳. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۳
- نمودار ۲۴. شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی..... ۱۴
- نمودار ۲۵. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی..... ۱۴
- نمودار ۲۶. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های دارو نسبت به ماه قبل..... ۱۴
- نمودار ۲۷. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۴
- نمودار ۲۸. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت..... ۱۵
- نمودار ۲۹. شاخص قیمت رشته‌فعالیت‌های بورسی - مهرماه سال ۱۴۰۲..... ۱۶
- نمودار ۳۰. درصد تغییر شاخص قیمت رشته‌فعالیت دارو..... ۱۶
- نمودار ۳۱. درصد تغییر شاخص قیمت رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر..... ۱۷
- نمودار ۳۲. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی..... ۱۸
- نمودار ۳۳. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی..... ۱۸
- نمودار ۳۴. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدن نسبت به ماه قبل..... ۱۸
- نمودار ۳۵. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدن نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۸

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در مهرماه سال ۱۴۰۲ بخش صنعت و معدن

چکیده

در مهرماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۲/۲ و ۲/۸ درصدی را تجربه کرده است، همچنین نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش به ترتیب افزایش ۵/۳ و ۱/۳ درصدی داشته‌اند.

در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل شاخص تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات کاهش ۳۲/۱ و ۴۶/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۸/۷ و ۸/۶ درصدی داشته است. همچنین، شاخص تولید و فروش رشته‌فعالیت شیمیایی به جز دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۲/۹ و ۱۳/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل شاخص تولید کاهش ۱/۸ درصدی و شاخص فروش افزایش ۸/۲ درصدی داشته است. در مهرماه سال ۱۴۰۲ نرخ رشد ماهیانه قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی رشد مثبت ۱ درصدی را ثبت کرده است، همچنین رشد نقطه‌به‌نقطه با کاهش ۰/۹ واحد درصدی نسبت به ماه قبل، به ۲۴ درصد رسیده است. گفتنی است میانگین سالیانه شاخص قیمت نیز در مهرماه سال ۱۴۰۲ روند نزولی یک سال اخیر خود را ادامه داد و با ۱/۳ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل، میزان ۲۶/۴ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

خلاصه مدیریتی

بیان مسئله

تحلیل روند رشد بخش صنعت از جنبه‌های مختلف، عاملی کلیدی در تحلیل‌های خرد و کلان اقتصادی و یکی از ارکان تصمیم‌گیری در حوزه اقتصاد است. شاخص تولید بخش صنعت به دلیل تأثیر نوسانات سطح فعالیت صنعت بر بخش‌های دیگر اقتصاد، به‌عنوان یک شاخص مهم اقتصادی کوتاه‌مدت مورد استفاده قرار می‌گیرد. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به‌صورت ماهیانه شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های بورسی را محاسبه می‌کند. اهمیت این شاخص به‌روز، برای اقتصاد ایران که تحولات زیادی دارد بیشتر خواهد بود، زیرا بازخورد شوک‌های وارده به اقتصاد ایران و واکنش‌های سیاستگذاران باید در تواتر کمتر از فصل مورد رصد قرار گیرد؛ این در حالی است که آمار رسمی بخش حقیقی به‌صورت فصلی و با تأخیر ارائه می‌شود.

یافته‌های کلیدی

طی مهرماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۲/۲ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۵/۳ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بورسی ۱۱ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۴ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند. رشته‌فعالیت‌های «تجهیزات برقی»، «دارو» و «لاستیک و پلاستیک» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «کاشی و سرامیک» و «چوب و کاغذ» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین طی مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل، رشته‌فعالیت‌های «فلزات پایه»، «سایر کانی غیرفلزی» و «دارو» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «کاشی و سرامیک»، «خودرو و قطعات» و «تجهیزات برقی» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند.

شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۲۲/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۰/۷ درصدی مواجه شده است.

طی مهرماه سال ۱۴۰۲، شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۲/۸ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱/۳ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل ۱۱ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص فروش و ۴ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص فروش داشته‌اند. رشته‌فعالیت‌های «سایر کانی غیر فلزی»، «تجهیزات برقی» و «کاشی و سرامیک» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش نسبت به ماه مشابه سال قبل و رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «محصولات فلزی به‌جز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «چوب و کاغذ» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش داشته‌اند. همچنین در این ماه نسبت به ماه قبل، رشته‌فعالیت‌های «لاستیک و پلاستیک»، «محصولات فلزی به‌جز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «سایر کانی غیرفلزی» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «کاشی و سرامیک»، «تجهیزات برقی» و «خودرو و قطعات» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش ثبت کرده‌اند.

شاخص فروش شرکت‌های معدنی بورسی هم نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۹/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۱۰/۵ درصدی مواجه شده است.

در مهرماه سال ۱۴۰۲ نرخ رشد ماهیانه قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی رشد مثبت ۱ درصدی را ثبت کرده است، همچنین رشد نقطه‌به‌نقطه با کاهش ۰/۹ واحد درصدی نسبت به ماه قبل، به ۲۴ درصد رسیده است. گفتنی است میانگین سالیانه شاخص قیمت نیز در مهرماه سال ۱۴۰۲ روند نزولی یک سال اخیر خود را ادامه داد و با ۱/۳ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل، میزان ۲۶/۴ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

۱. مقدمه

شاخص تولید، فروش و قیمت صنایع بورسی با استفاده از داده‌های ماهیانه شرکت‌های صنعتی بورسی پذیرفته شده در بورس^۱ محاسبه می‌شود. در تهیه این شاخص‌ها از اطلاعات ماهیانه ۳۱۶ شرکت بورسی استفاده می‌شود و علاوه بر اندازه‌گیری تغییرات میزان تولید، فروش و قیمت در بخش صنعت، در محاسبات ملی نیز نقش مهمی ایفا می‌کنند و برآوردی از تغییرات ماهیانه ارزش افزوده ایجاد شده را در صنایع مختلف و به دنبال آن در کل اقتصاد منعکس می‌کنند. شاخص تولید صنعت را بانک مرکزی و مرکز آمار ایران با تواتر فصلی و همچنین شاخص قیمت صنعت به صورت فصلی را مرکز آمار و ماهیانه را بانک مرکزی، منتشر می‌کند، اما الزامی به انتشار شاخص فروش صنعت ندارند. از طرفی، این آمار چندین ضعف اساسی دارد که مهم‌ترین آن وقفه سه‌ماهه در انتشار داده‌ها و بعضاً متوقف شدن انتشار آنها و نداشتن تواتر ماهیانه است.

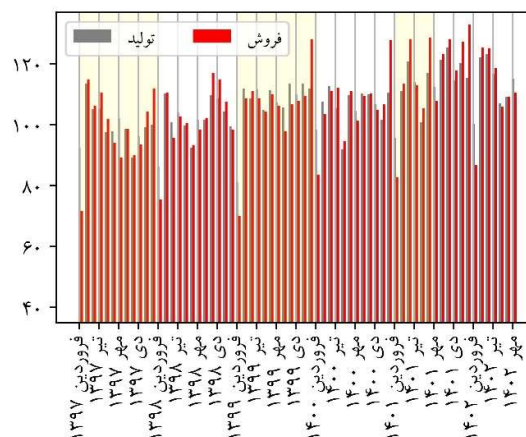
شاخص‌های ماهیانه تولید، فروش و قیمت استخراج شده از اطلاعات عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تا حد زیادی می‌توانند با دقت مناسب و به صورت به‌هنگام تحولات بخش صنعت و معدن کشور را توضیح دهند و با توجه به بررسی‌های انجام شده و تطبیق دادن این شاخص با شاخص تولید صنعتی بانک مرکزی و مرکز آمار ایران که به صورت فصلی منتشر می‌شود، مشخص شده این شاخص به خوبی می‌تواند در وقفه انتشار این شاخص‌های رسمی، شاخص جایگزین مناسبی برای آن باشد [۱]. در این مطالعه تغییرات شاخص‌های تولید، فروش و قیمت شرکت‌های صنعتی و معدنی پذیرفته شده در بورس و همچنین مهم‌ترین رشته‌فعالیت‌های آن در مهرماه سال ۱۴۰۲ مورد بررسی قرار گرفته است.

۲. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی

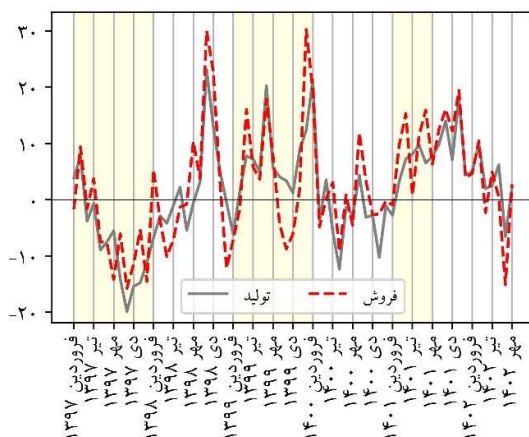
در مهرماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۲/۲٪ و ۲/۸ درصدی را تجربه کرده است، همچنین نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش به ترتیب افزایش ۵/۳٪ و ۱/۳٪ درصدی داشته‌اند.

۱. شرکت‌های بورسی شامل تمام شرکت‌های تولیدی صنعتی و معدنی بورس و فرابورس می‌شود که گزارش‌های فعالیت ماهیانه خود را در سایت کدال منتشر می‌کنند.

نمودار ۱. شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی (۱۳۹۵=۱۰۰)

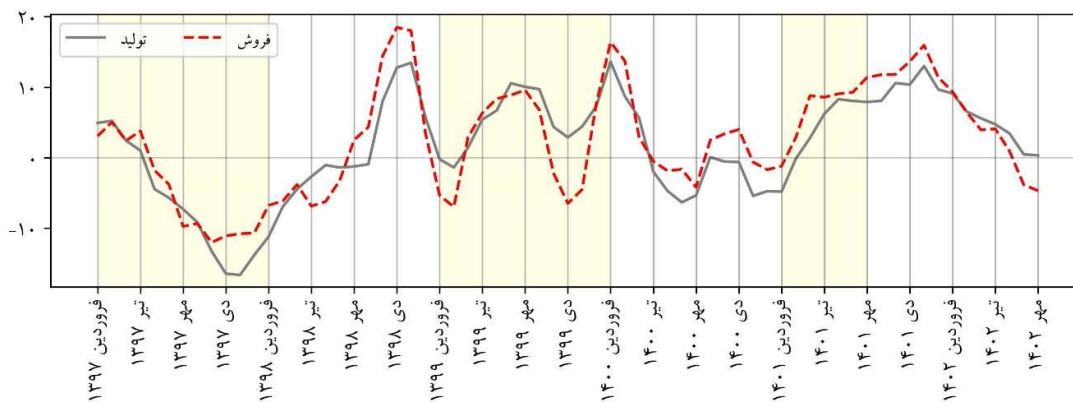
نمودار ۲. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی (درصد)

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

طی سه‌ماهه منتهی به مهرماه سال ۱۴۰۲، رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص تولید افزایش ۰/۳ درصدی و شاخص فروش آن کاهش ۴/۷ درصدی را نشان می‌دهند.

نمودار ۳. رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی نسبت به دوره مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: همان.

جدول ۱. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی مهرماه سال ۱۴۰۲

شاخص فروش			شاخص تولید			رشد شاخص تولید و فروش
رشد هفت‌ماهه نسبت به هفت‌ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	رشد هفت‌ماهه نسبت به هفت‌ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	
۰/۳	۲/۸	۱/۳	۲/۹	۲/۲	۵/۳	صنعت
-۲/۴	۱۳/۵	۸/۲	۱/۳	۲/۹	-۱/۸	شیمیایی به جز دارو
-۰/۳	۷/۴	۵/۳	۲/۴	۹/۵	۲۱/۴	فلزات پایه
-۱۳/۷	-۴۶/۳	-۸/۶	۱/۷	-۳۲/۱	-۸/۷	خودرو و قطعات
۸/۵	۹/۶	-۱۰/۵	۶/۱	۲۲/۵	-۰/۷	معدن

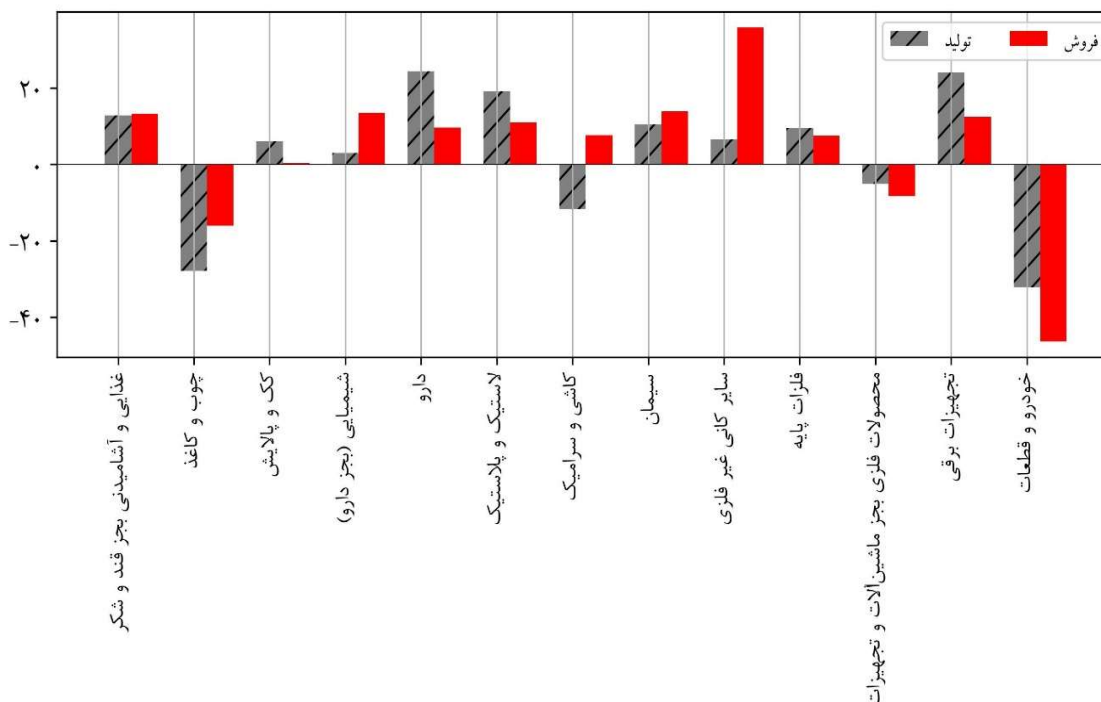
مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

۳. شاخص‌های تولید و فروش به تفکیک رشته فعالیت‌های صنعتی بورسی

مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته فعالیت صنعتی بورسی ۱۱ رشته فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۴ رشته فعالیت کاهش در شاخص تولید داشته است. رشته فعالیت‌های «دارو»، «تجهیزات برقی» و «لاستیک و پلاستیک» بیشترین افزایش در شاخص تولید و رشته فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «چوب و کاغذ» و «کاشی و سرامیک» بیشترین کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند.

همچنین در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته فعالیت صنعتی بورسی ۱۱ رشته فعالیت افزایش در شاخص فروش و ۴ رشته فعالیت کاهش در شاخص فروش را تجربه کرده‌اند. رشته فعالیت‌های «سایر کانی غیرفلزی»، «سیمان» و «شیمیایی (به جز دارو)» بیشترین افزایش در شاخص فروش و رشته فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «چوب و کاغذ» و «محصولات فلزی به جز ماشین‌آلات و تجهیزات» بیشترین کاهش را در شاخص فروش تجربه کرده‌اند.

نمودار ۴. رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)^۱

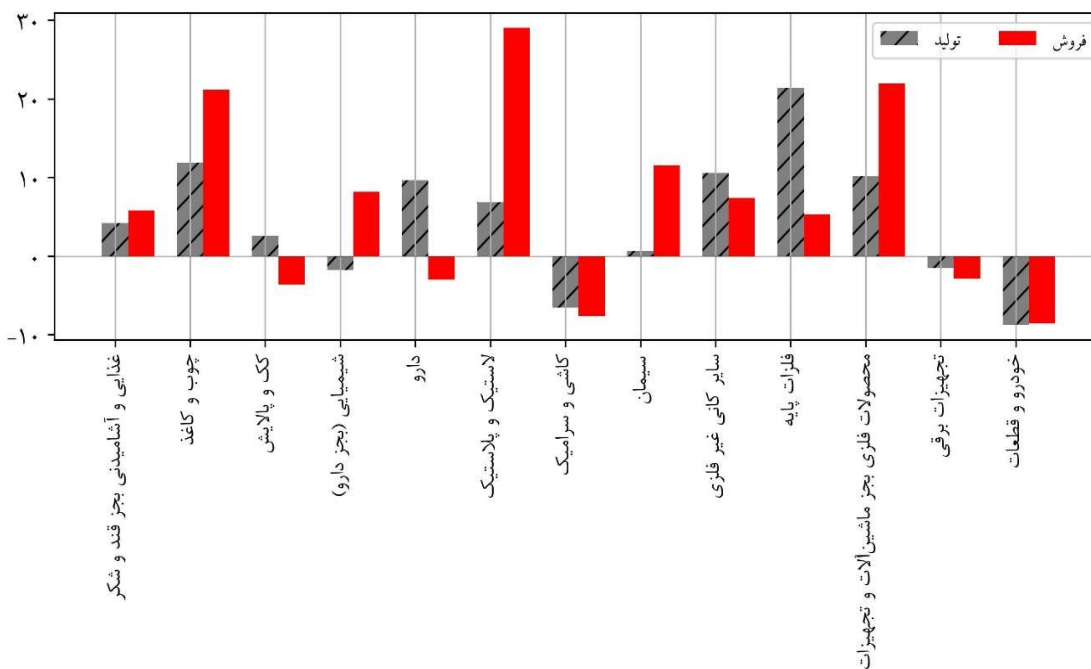
مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

طی مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل، رشته‌فعالیت‌های «فلزات پایه»، «چوب و کاغذ» و «سایر کانی غیر فلزی» افزایش در شاخص تولید داشته‌اند و رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «کاشی و سرامیک» و «شیمیایی (به جز دارو)» کاهش را در شاخص تولید ثبت کرده‌اند. همچنین، رشته‌فعالیت‌های «لاستیک و پلاستیک»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «چوب و کاغذ» افزایش در شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «کاشی و سرامیک» و «کک و پالایش» کاهش در شاخص فروش داشته‌اند.

۱. همان‌طور که در گزارش پشتیبان بیان شده است، در رشته‌فعالیت منسوجات و ماشین‌آلات و تجهیزات چهار شرکت در بورس پذیرش شده‌اند و لذا اولاً شاخص بنگاه‌های بورسی این صنعت گویای وضعیت این بخش از اقتصاد نیست و ثانیاً به دلیل تعداد کم بنگاه‌ها احتمال نوسان زیاد در این رشته‌فعالیت بیشتر است. برای نمایش بهتر اطلاعات در نمودارها، این رشته‌فعالیت از نمودارهای ۴ تا ۷ حذف شده است.

نمودار ۵. رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل (درصد)

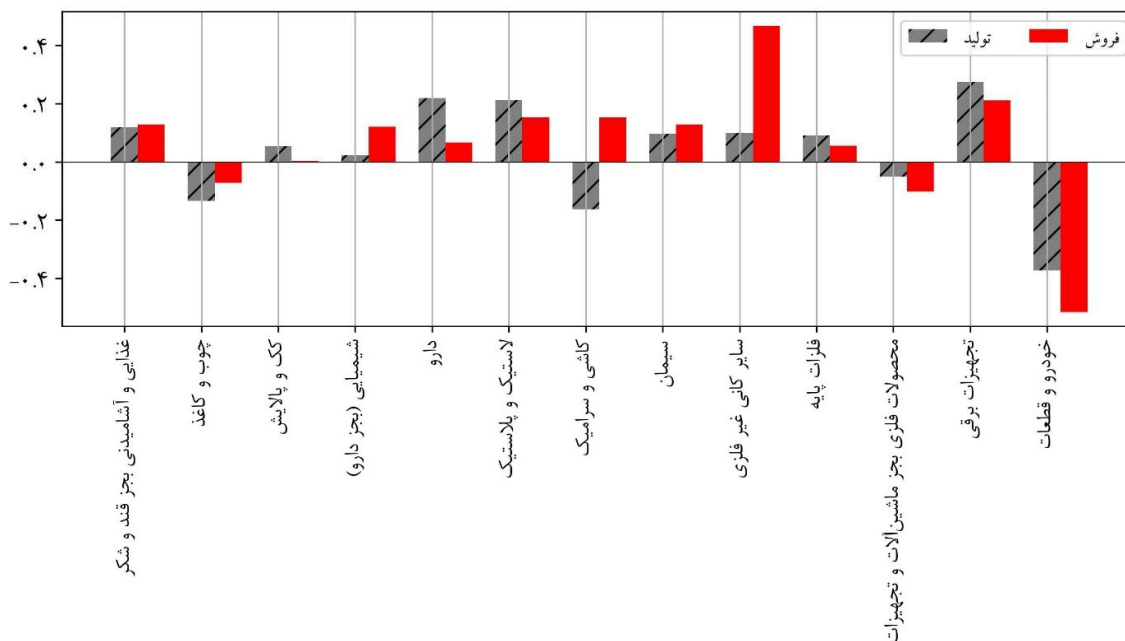

مأخذ: همان.

طی مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشته‌فعالیت‌های «تجهیزات برقی»، «دارو» و «لاستیک و پلاستیک» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «کاشی و سرامیک» و «چوب و کاغذ» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند، همچنین رشته‌فعالیت‌های «سایر کانی غیرفلزی»، «تجهیزات برقی» و «کاشی و سرامیک» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش نسبت به ماه مشابه سال قبل و رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «محصولات فلزی به‌جز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «چوب و کاغذ» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش داشته‌اند.

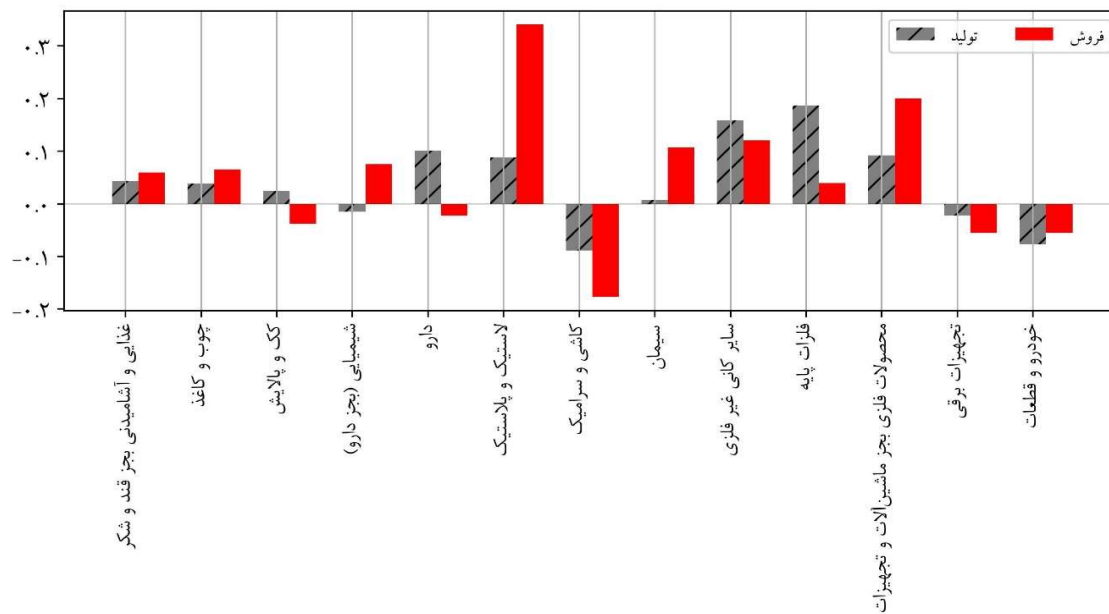
طی مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل، رشته‌فعالیت‌های «فلزات پایه»، «سایر کانی غیرفلزی» و «دارو» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «کاشی و سرامیک»، «خودرو و قطعات» و «تجهیزات برقی» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند، همچنین رشته‌فعالیت‌های «لاستیک و پلاستیک»، «محصولات فلزی به‌جز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «سایر کانی غیرفلزی» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «کاشی و سرامیک»، «تجهیزات برقی» و «خودرو و قطعات» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش ثبت کرده‌اند.

نمودار ۶. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: همان.

نمودار ۷. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت در مهرماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل (درصد)

مأخذ: همان.

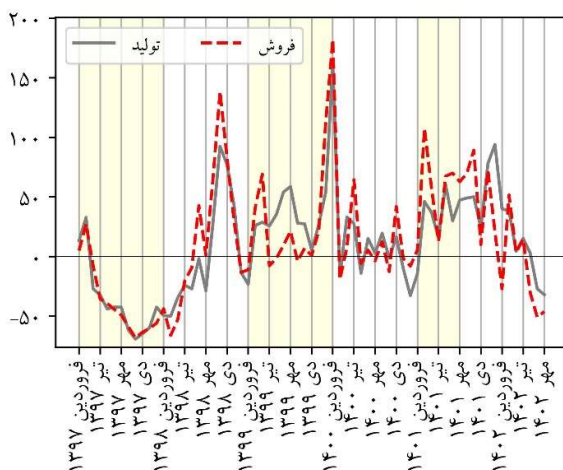

در ادامه به بررسی رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «شیمیایی (به‌جز دارو)» و «فلزات پایه» به‌دلیل ضریب اهمیت بالای این رشته‌فعالیت‌ها در محاسبه شاخص و همچنین رشته‌فعالیت‌های «غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر» و «دارو» به‌دلیل اثرپذیری از حذف ارزش ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی در واردات نهاده‌های آنها پرداخته شده است.

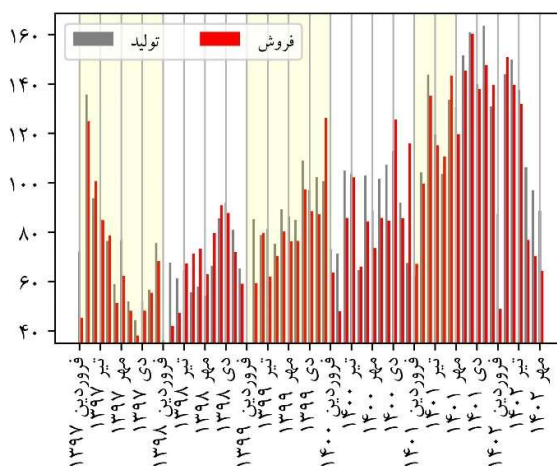
۳-۱. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات

در مهرماه سال ۱۴۰۲ شاخص تولید رشته‌فعالیت خودرو و قطعات بر مبنای شرکت‌های بزرگ نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۳۲/۱ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۸/۷ درصدی داشته و همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۴۶/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۸/۶ درصدی داشته است. همان‌طور که در نمودار ۱۰ نشان داده شده است نسبت به ماه قبل تنها شاخص تولید و فروش زیر بخش «خودرو سنگین» رشد مثبت داشته‌اند. اما مطابق نمودار ۱۱، نسبت به ماه مشابه سال قبل تمام زیربخش‌ها رشد منفی در شاخص تولید و فروش داشته‌اند.

نمودار ۹. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات (درصد)

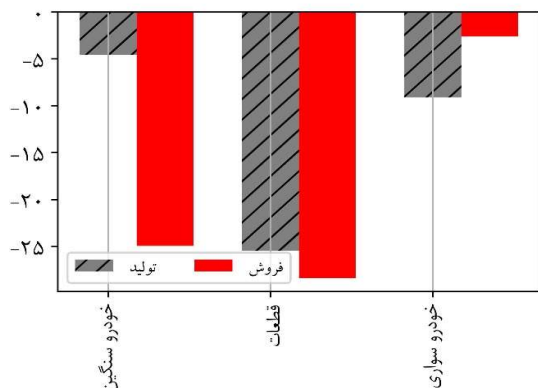

نمودار ۸. شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات (۱۳۹۵=۱۰۰)

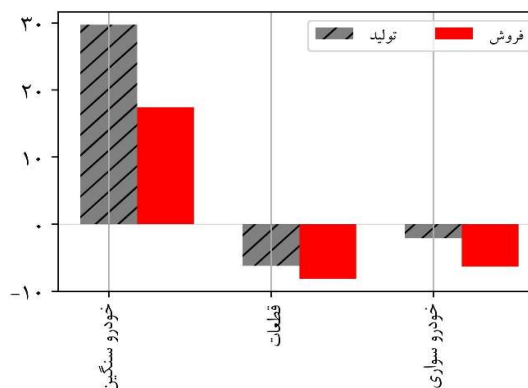

مأخذ: همان.

نمودار ۱۱. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۱۰. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه قبل (درصد)

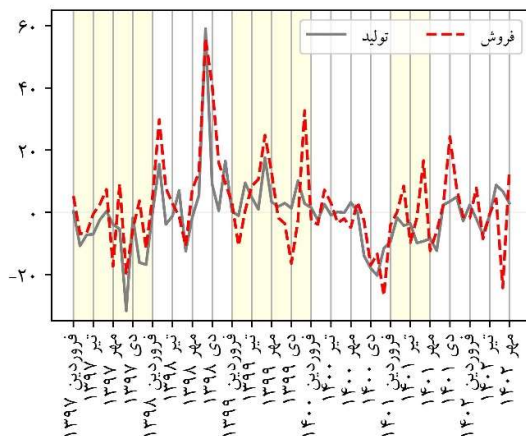

مأخذ: همان.

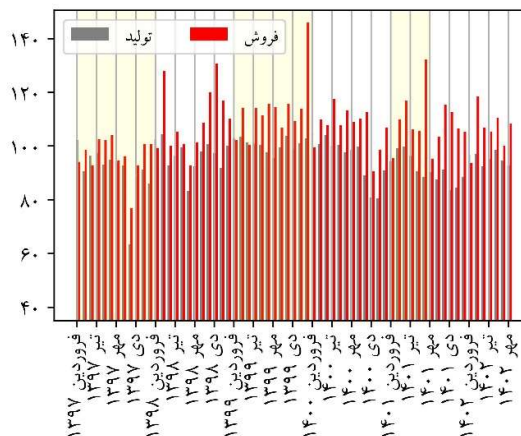
۳-۲. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت شیمیایی به جز دارو

در مهرماه سال ۱۴۰۲ شاخص تولید رشته‌فعالیت شیمیایی به جز دارو بر مبنای شرکت‌های بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۲/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۱/۸ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۱۳/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۸/۲ درصدی داشته است. مطابق نمودار ۱۴، نسبت به ماه قبل شاخص فروش زیربخش‌های «خوراک پالایشگاه‌ها» و «کودها و ترکیبات نیتروژن‌دار» باعث افزایش شاخص فروش شده است، اما شاخص تولید زیربخش‌های اصلی کاهش یافته است. از طرفی، نسبت به ماه مشابه سال قبل شاخص فروش زیربخش‌های «کودها و ترکیبات نیتروژن‌دار»، «خوراک پالایشگاه‌ها» و «پلاستیک و لاستیک مصنوعی» و همچنین شاخص تولید زیربخش‌های «کودها و ترکیبات نیتروژن‌دار» و «پلاستیک و لاستیک مصنوعی» افزایش یافته است.

نمودار ۱۳. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (به جز دارو) (درصد)

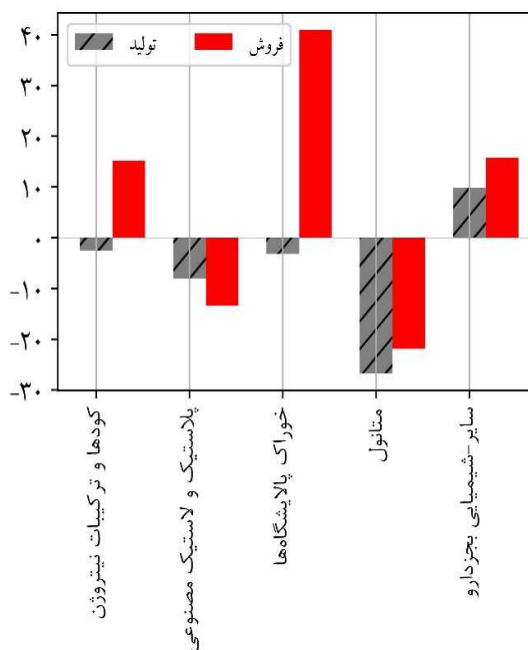
نمودار ۱۲. شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (به جز دارو) (۱۳۹۵=۱۰۰)

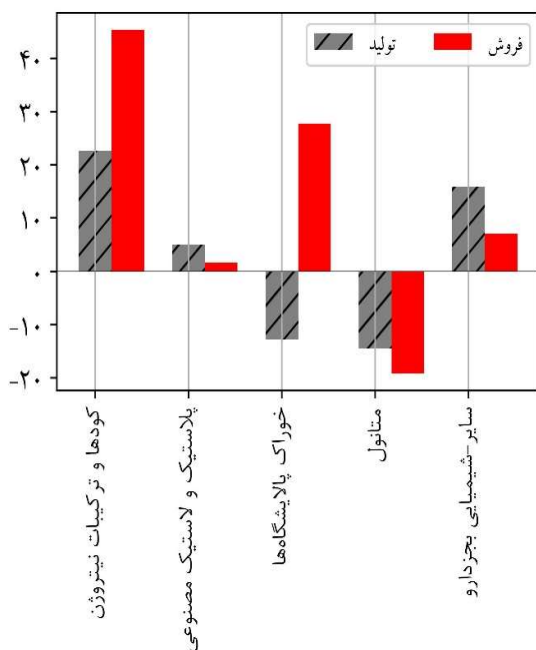
مأخذ: همان.

نمودار ۱۴. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی به جز دارو نسبت به ماه قبل (درصد)

نمودار ۱۵. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی به جز دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل

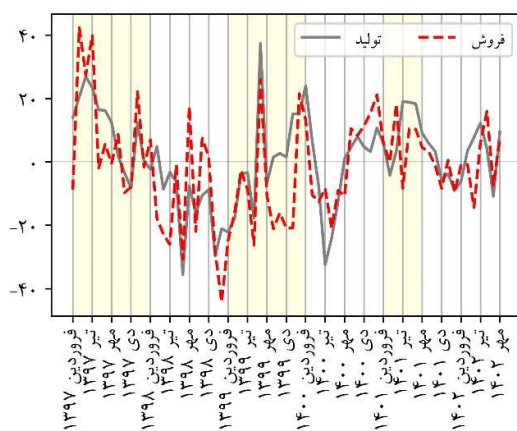

مأخذ: همان.

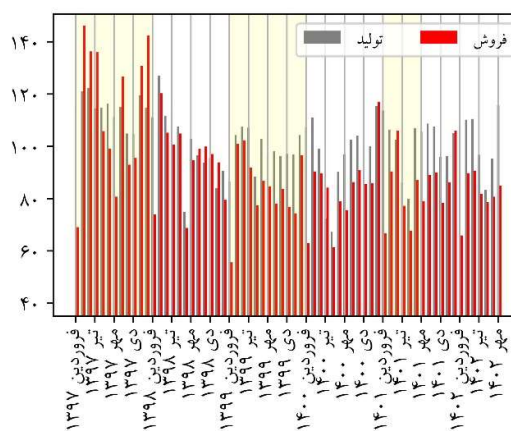
۳-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت فلزات پایه

در مهرماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید رشته‌فعالیت فلزات پایه بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۹/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۲۱/۴ درصدی داشته است. در مقابل شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۷/۴ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۵/۳ درصدی داشته است. مطابق نمودار ۱۸، نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش تمام زیربخش‌ها افزایش داشته است، از طرفی طبق نمودار ۱۹، نسبت به ماه مشابه سال قبل تنها شاخص تولید زیربخش «پروفیل» و شاخص فروش زیربخش «شمش» کاهش یافته است.

نمودار ۱۷. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه (درصد)

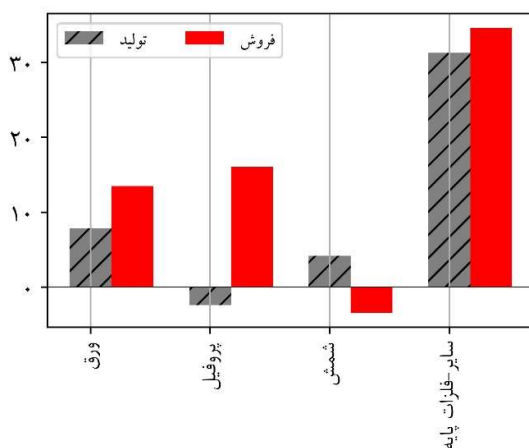

نمودار ۱۶. شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه (۱۳۹۵=۱۰۰)

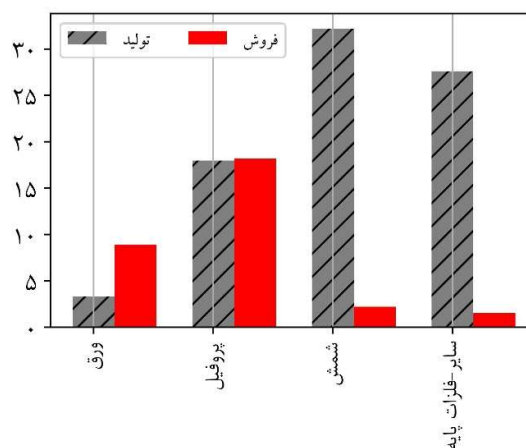

مأخذ: همان.

نمودار ۱۹. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۱۸. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه قبل (درصد)

مأخذ: همان.

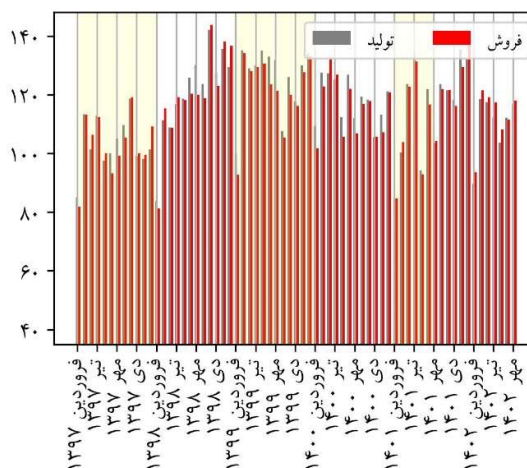
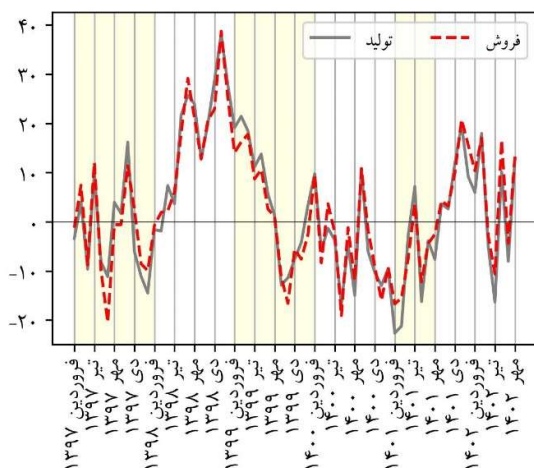
۳-۴. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر

در مهرماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۱۲/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۴/۲ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۱۳/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۵/۸ درصدی داشته است. مطابق نمودارهای ۲۲ و ۲۳ نسبت به ماه قبل و همچنین ماه مشابه سال قبل تنها شاخص فروش زیربخش «لبنیات» کاهش یافته است.

نمودار ۲۰. شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی (۱۰۰=۱۳۹۵)

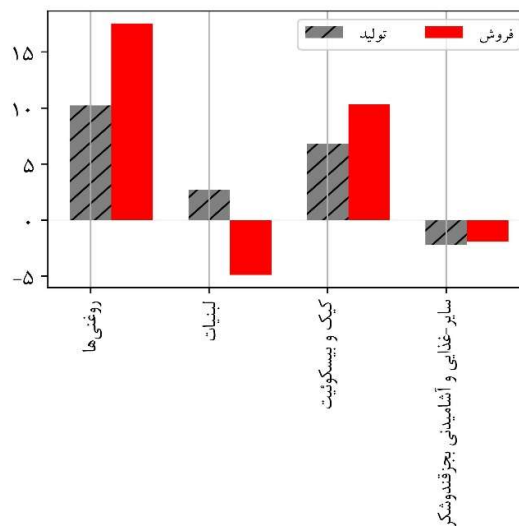
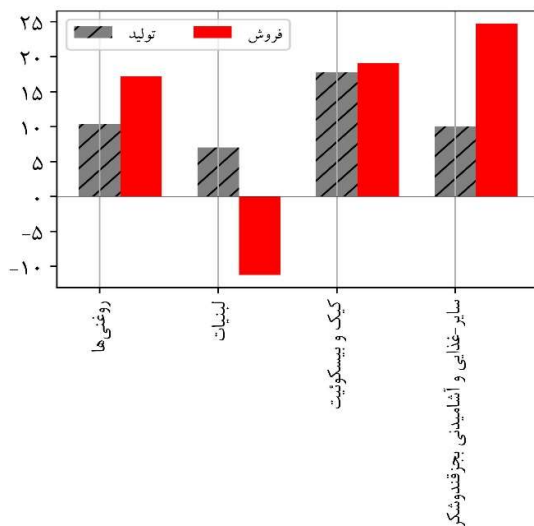
نمودار ۲۱. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی (درصد)

مأخذ: همان.

نمودار ۲۲. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر نسبت به ماه قبل (درصد)

نمودار ۲۳. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: همان.

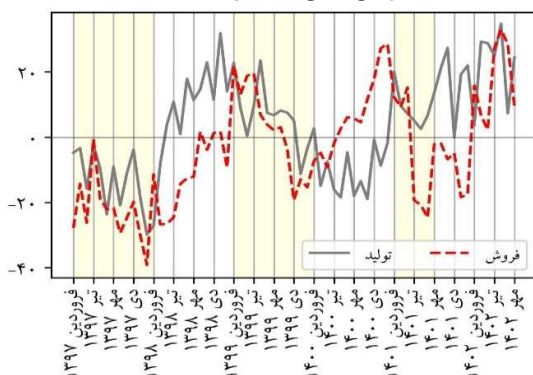
۵-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت دارو

در مهرماه سال ۱۴۰۲ شاخص تولید رشته‌فعالیت دارو بر مبنای شرکت‌های بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۲۴/۴ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۹/۷ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۹/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۳ درصدی داشته است. طبق نمودار ۲۶ نسبت به ماه قبل شاخص تولید تمام زیربخش‌ها افزایش یافته اما تنها شاخص فروش «شربت و سوسپانسیون»

و «سایر» افزایش یافته است. همچنین مطابق نمودار ۲۷ نسبت به ماه مشابه سال قبل شاخص تولید تمام زیربخش‌ها افزایش یافته اما کاهش شاخص فروش زیربخش‌های «فرآورده‌های تزریقی» و «قرص و کپسول» به کاهش شاخص فروش منجر شده است.

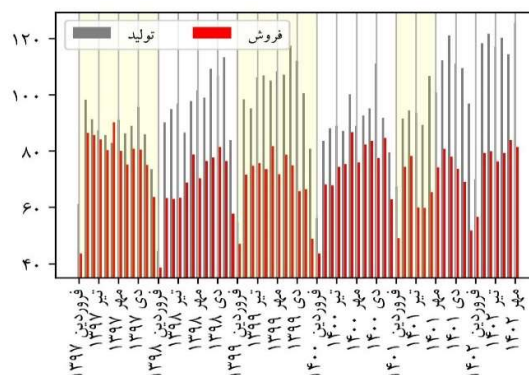
نمودار ۲۵. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و

فروش بخش دارو (درصد)

نمودار ۲۴. شاخص‌های تولید و فروش بخش دارو

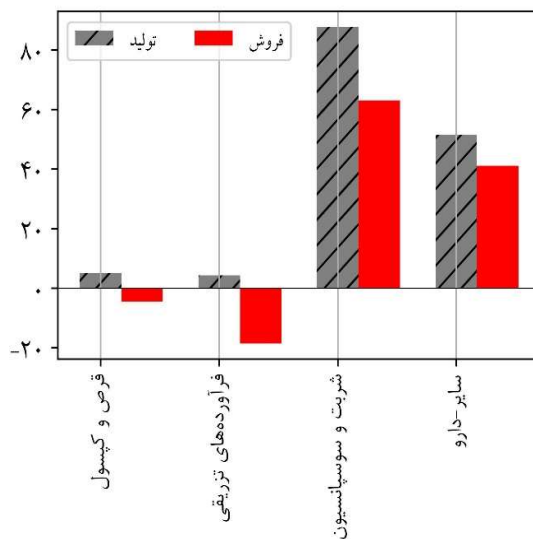
(۱۳۹۵=۱۰۰)

مأخذ: همان.

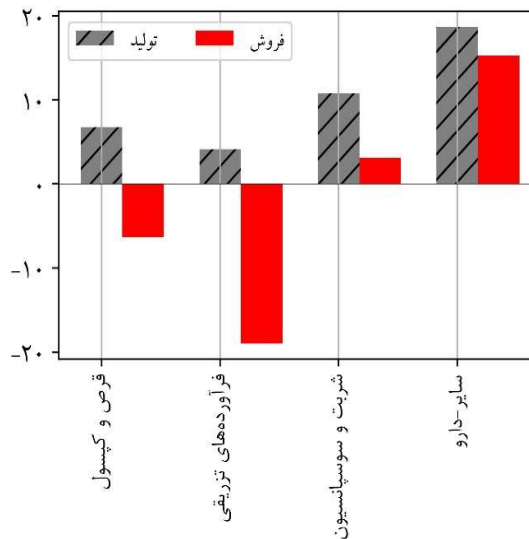
نمودار ۲۷. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های دارو

نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۲۶. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های دارو

نسبت به ماه قبل (درصد)

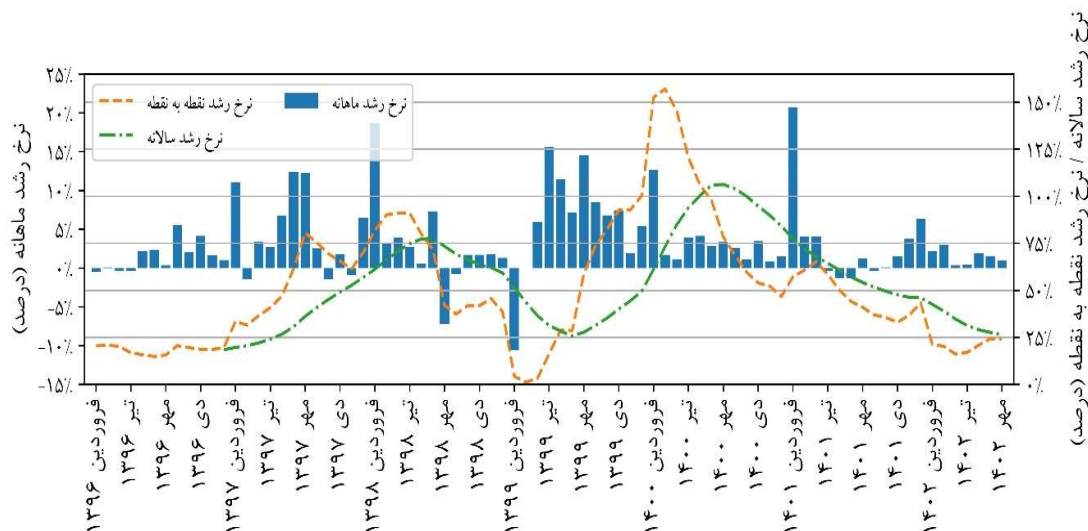
مأخذ: همان.

۴. شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی

در مهرماه سال ۱۴۰۲ نرخ رشد ماهیانه^۱ قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی رشد مثبت ۱ درصدی را ثبت کرده است، همچنین رشد نقطه‌به‌نقطه^۲ با کاهش ۰/۹ واحد درصدی نسبت به ماه قبل، به ۲۴ درصد رسیده است. گفتنی است میانگین^۳ سالیانه شاخص قیمت نیز در مهرماه سال ۱۴۰۲ روند نزولی یک سال اخیر خود را ادامه داد و با ۱/۳ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل، میزان ۲۶/۴ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

نمودار ۲۸. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت (۱۳۹۵=۱۰۰)

مأخذ: همان.

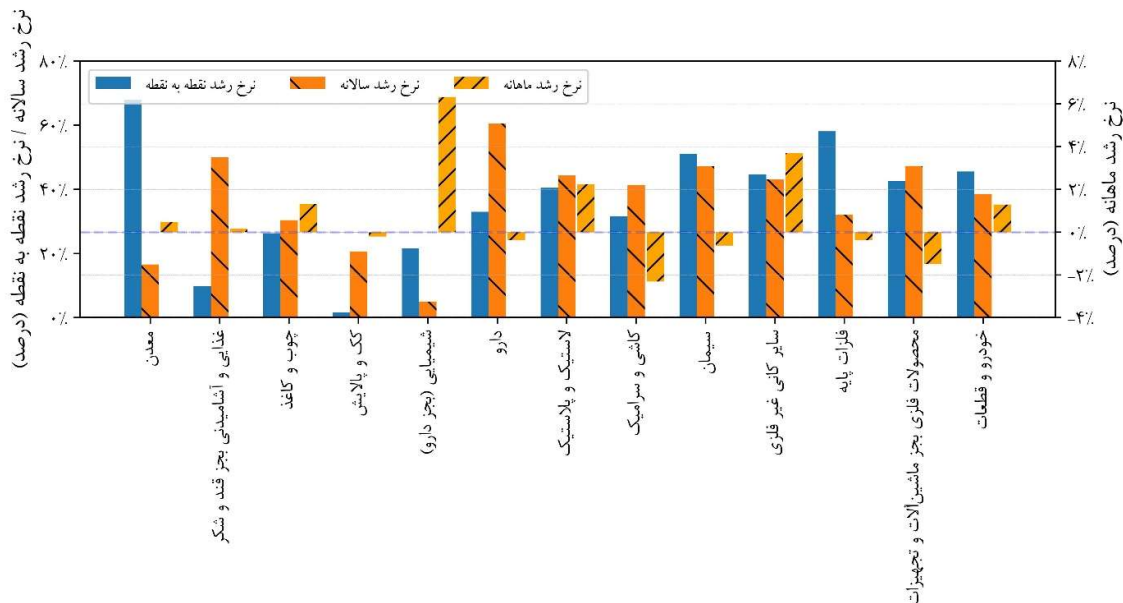
بررسی شاخص قیمت رشته‌فعالیت‌های بورسی نشان می‌دهد در مهرماه سال ۱۴۰۲، رشته‌فعالیت‌های «شیمیایی به‌جز دارو» و «سایر کانی غیرفلزی» بالاترین نرخ رشد ماهیانه و رشته‌فعالیت‌های «فلزات پایه» و «سیمان» بالاترین نرخ رشد نقطه‌به‌نقطه را تجربه کرده‌اند.

۱. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت نسبت به ماه قبل.

۲. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت نسبت به ماه مشابه سال قبل.

۳. درصد تغییر میانگین شاخص قیمت صنعت در ۱۲ ماه منتهی به ماه مورد نظر نسبت به دوره مشابه سال قبل.

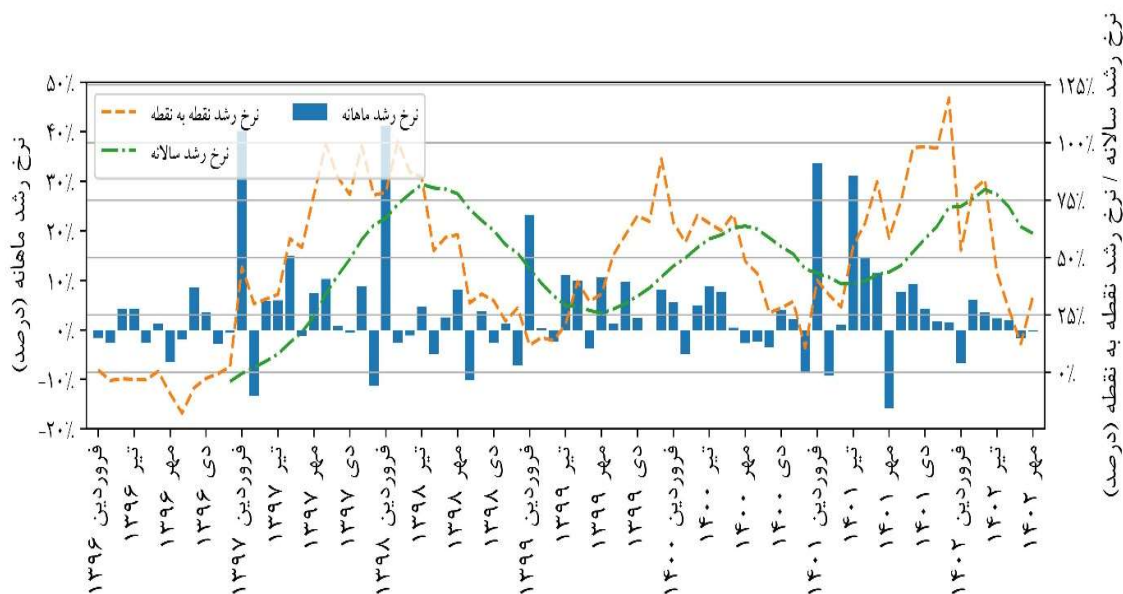
نمودار ۲۹. شاخص قیمت رشته‌فعالیت‌های بورسی - مهرماه سال ۱۴۰۲

مأخذ: همان.

رشته‌فعالیت دارو در مهرماه، نرخ رشد ماهیانه منفی ۰/۴ درصدی داشته است. شایان ذکر است رشد نقطه‌به‌نقطه رشته‌فعالیت دارو نسبت به ماه پیش افزایش یافته و به ۳۳ درصد رسیده است و میانگین سالیانه قیمت نیز ۶۰ درصد افزایش یافته است.

نمودار ۳۰. درصد تغییر شاخص قیمت رشته‌فعالیت دارو (۱۳۹۵=۱۰۰)

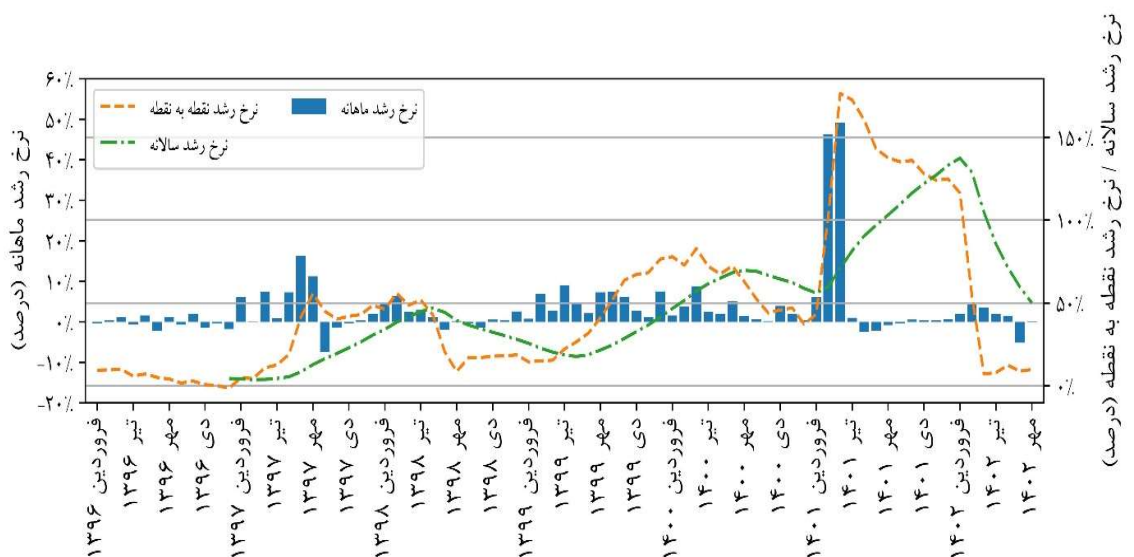
مأخذ: همان.

یکی از رشته‌فعالیت‌های دیگری که در ماه‌های ابتدایی سال ۱۴۰۱ مشمول حذف ارز ترجیحی شد، رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر بود. بررسی روند قیمت‌ها در این رشته‌فعالیت هم بعد از گذشت چند ماه از اعمال این سیاست جالب توجه است:

مطابق نمودار ۳۱، با حذف ارز ترجیحی مواد اولیه رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر، رشد ماهیانه شاخص قیمت این رشته‌فعالیت در اردیبهشت و خرداد سال ۱۴۰۱ به حدود ۴۵ و ۵۰ درصد رسید، اما در ماه‌های بعد و پس از تخلیه اثر این شوک به‌شدت کاهش یافت، اما پس از افزایش در ماه‌های اخیر، در مهرماه رشد ماهیانه مثبت ۰/۲ درصدی داشته است. به‌طور مشابه رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص قیمت در این رشته‌فعالیت هم کاهشی شده است و در مهرماه به ۱۰ درصد رسیده است؛ گفتنی است میانگین سالیانه قیمت در این رشته‌فعالیت از فروردین ماه نزولی بوده و به ۵۰ درصد رسیده است.

نمودار ۳۱. درصد تغییر شاخص قیمت رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر (۱۰۰=۱۳۹۵)

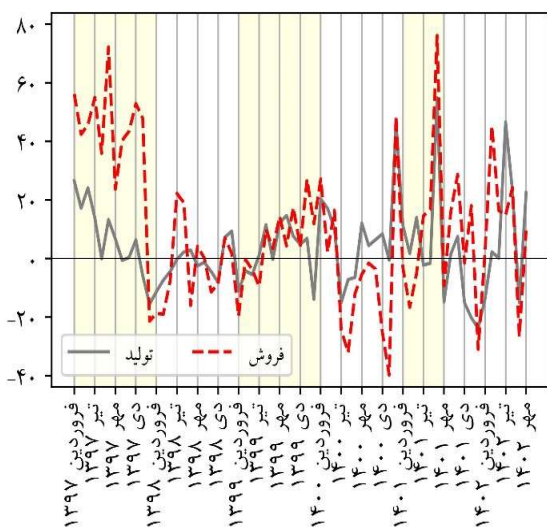

مأخذ: همان.

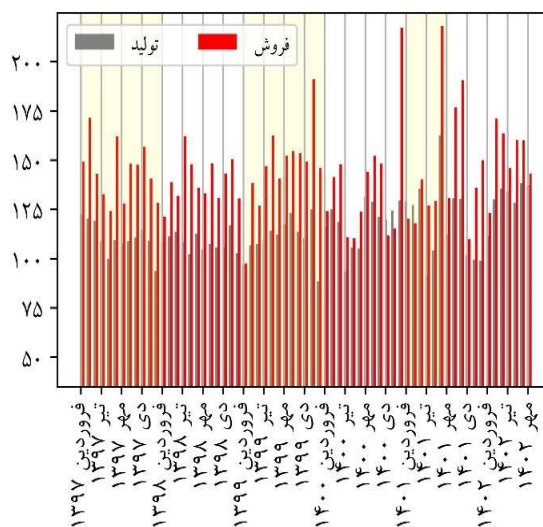
۵. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی

در مهرماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۲۲/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۰/۷ درصدی مواجه شده و همچنین، شاخص فروش شرکت‌های معدنی بورسی هم نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۹/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۱۰/۵ درصدی مواجه شده است. مطابق نمودار ۳۴، نسبت به ماه قبل تنها شاخص تولید زیربخش «کنسانتره» افزایش یافته است. در مقابل مطابق نمودار ۳۵، تنها شاخص فروش زیربخش «کنسانتره» کاهش یافته است.

نمودار ۳۳. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی (درصد)

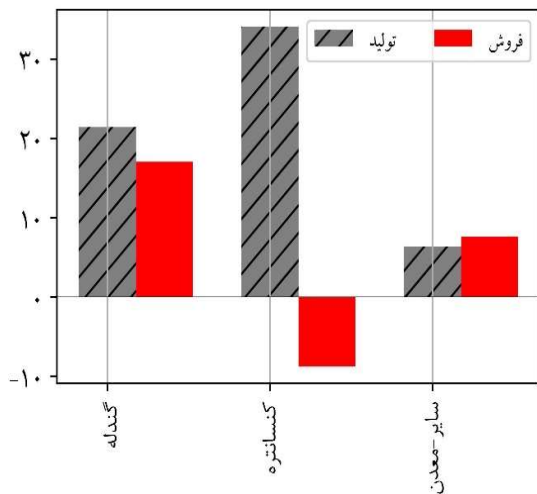

نمودار ۳۲. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی (۱۰۰=۱۳۹۵)

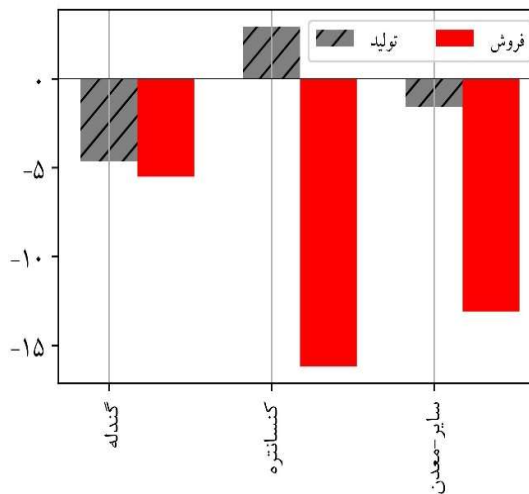

مأخذ: همان.

نمودار ۳۵. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدن نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۳۴. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدن نسبت به ماه قبل (درصد)

مأخذ: همان.

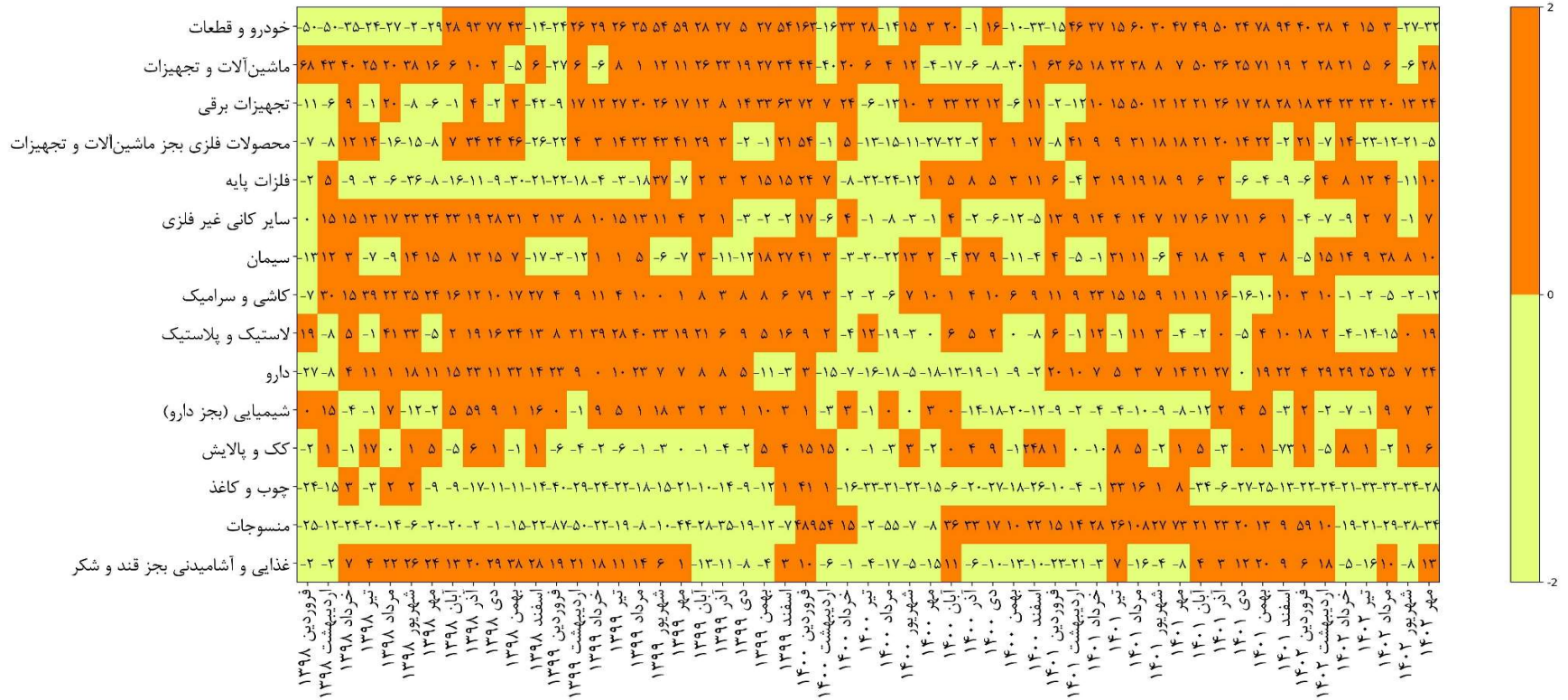
۶. جمع بندی

شاخص تولید، فروش و قیمت صنایع بورسی از اطلاعات ماهیانه ۳۱۶ شرکت بورسی استخراج می‌شود و با توجه به اینکه این شاخص با شاخص تولید صنعتی بانک مرکزی و مرکز آمار هم حرکتی مناسب دارد، با دقت زیادی می‌تواند تحولات بخش صنعت و معدن کشور را به صورت ماهیانه رصد کند. در این گزارش تغییرات شاخص‌های تولید، فروش و قیمت شرکت‌های صنعتی و معدنی پذیرفته شده در بورس و همچنین مهم‌ترین رشته‌فعالیت‌های آن در مهرماه سال ۱۴۰۲ مورد بررسی قرار گرفته است.

برآورد این گزارش نشان می‌دهد، طی مهرماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۲/۲ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۵/۳ درصدی مواجه شده است و همچنین شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۲/۸ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱/۳ درصدی مواجه شده است. شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی نیز نسبت به ماه مشابه سال قبل ۲۴ درصد و نسبت به ماه قبل ۱ درصد افزایش یافته است.

پیوست

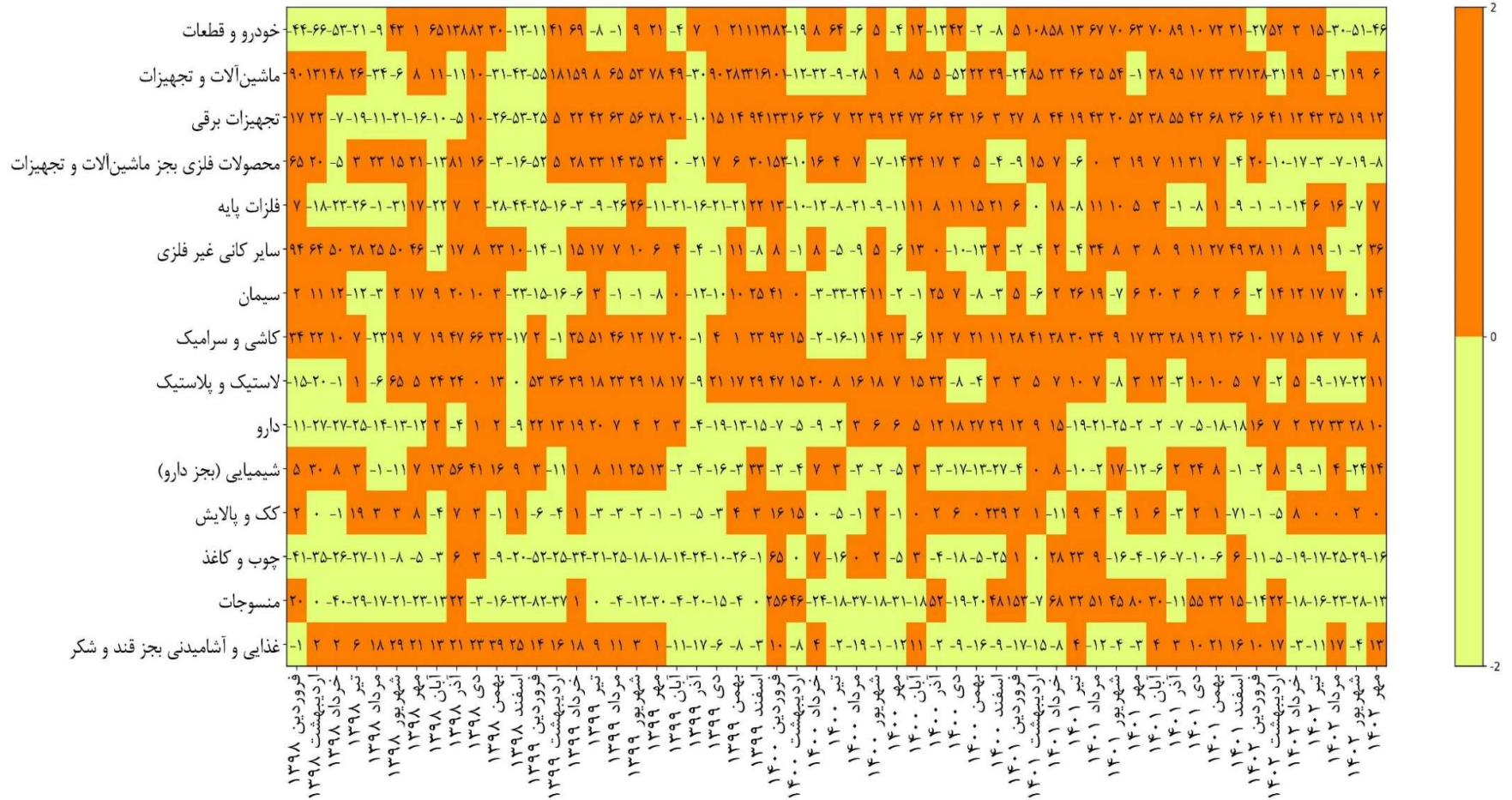
جدول ۱ پیوست. آمار مربوط به رشد تولید کل رشته‌فعالیت‌ها نسبت به ماه مشابه سال قبل (۱۳۹۵=۱۰۰)^۱

۱. در جدول فوق رنگ نارنجی نشان‌دهنده رشد مثبت و رنگ زرد نشان‌دهنده رشد منفی است (برای خوانایی جدول اعداد رند شده‌اند).

جدول ۲ پیوست. آمار مربوط به رشد فروش کل رشته‌فعالیت‌ها نسبت به ماه مشابه سال قبل (۱۳۹۵=۱۰۰)

۱. رشته‌فعالیت منسوجات و ماشین‌آلات و تجهیزات در بورس تنها شامل چهار شرکت است و به این دلیل نماینده تمام صنعت نیست و با توجه به نوسان شاخص تولید و فروش آن تنها در جداول پیوست آورده شده است.

جدول ۳ پیوست. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی مهرماه سال ۱۴۰۲

شاخص فروش			شاخص تولید			
رشد هفت‌ماهه نسبت به هفت‌ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	رشد هفت‌ماهه نسبت به هفت‌ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	
۸/۵	۹/۶	-۱۰/۵	۶/۱	۲۲/۵	-۰/۷	معدن
۰/۳	۲/۸	۱/۳	۲/۹	۲/۲	۵/۳	صنعت
۴/۴	۱۳/۳	۵/۸	۱/۱	۱۲/۹	۴/۲	غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر
-۱۳/۴	-۱۲/۸	۱۳/۴	-۱۶/۳	-۳۴/۲	۷/۳	منسوجات
-۱۷/۵	-۱۶/۱۰	۲۱/۱	-۲۷/۸	-۲۷/۹	۱۱/۸	چوب و کاغذ
۰/۶	۰/۳	-۳/۶	۱/۲	۶/۱	۲/۶	کک و پالایش
-۲/۴	۱۳/۵	۸/۲	۱/۳	۲/۹	-۱/۸	شیمیایی (به جز دارو)
۱۶/۵	۹/۶	-۳/۰	۲۲/۲	۲۴/۴	۹/۷	دارو
-۴/۳	۱۱/۰	۲۹/۰	۰/۱	۱۹/۱	۶/۸	لاستیک و پلاستیک
۱۲/۳	۷/۶	-۷/۷	-۱/۵	-۱۱/۷	-۶/۶	کاشی و سرامیک
۱۰/۳	۱۳/۹	۱۱/۵	۱۲/۵	۱۰/۴	۰/۷	سیمان
۱۳/۵	۳۵/۸	۷/۴	-۰/۹	۶/۶	۱۰/۶	سایر کانی غیر فلزی
-۰/۳	۷/۴	۵/۳	۲/۴	۹/۵	۲۱/۴	فلزات پایه
-۸/۱	-۸/۴	۲۱/۹	-۶/۷	-۵/۱	۱۰/۱	محصولات فلزی به جز ماشین‌آلات و تجهیزات
۲۴/۸	۱۲/۵	-۲/۹	۲۲/۱	۲۴/۲	-۱/۵	تجهیزات برقی
۵/۷	۶/۳	-۳۸/۶	۱۱/۹	۲۷/۶	۱۳/۸	ماشین‌آلات و تجهیزات
-۱۳/۷	-۴۶/۳	-۸/۶	۱/۷	-۳۲/۱	-۸/۷	خودرو و قطعات

پی نوشت

[۱] برای اطلاعات بیشتر به گزارش پشتیبان مرکز پژوهش‌های مجلس در خصوص شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس به شماره مسلسل ۱۸۰۰۱ مراجعه شود.

[۲] برای اطلاعات بیشتر به گزارش شاخص مدیران خرید مهرماه سال ۱۴۰۲ مراجعه شود.

<https://chambertrust.ir/digital-library/publishers.html>.

منابع و مأخذ

۱. معرفی و نحوه محاسبه شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۸۰۰۱.

۲. گزارش طرح شامخ مدیران خرید، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران.

۳. پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در شهریورماه ۱۴۰۲ بخش صنعت و معدن، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۹۳۳۳.

4. www.Codal.Ir.

مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۵۸۸۵-۱۵۸۷۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir